

متن الجزرية

مَنْظُومَةُ الْمُقَدِّمَةِ فِيمَا يَجِبُ عَلَى قَارِي الْقُرْآنِ أَنْ يَعْلَمَهُ

الإمام الحافظ شمس الدين محمد بن محمد بن محمد بن علي بن يوسف الشافعي

KURAN OKUYAN KİMSENİN BİLMESİ GEREKENLER TEMEL BİLGİLER

مَنْظُومَةُ الْمَقْدِّمَةِ فِيمَا يَجِبُ عَلَى قَارِئِ الْقُرْآنِ أَنْ يَعْلَمَهُ

بَابُ اللَّامَاتِ وَأَحْكَامِ مُتَفَرِّقَةٍ

LAFZATULLAH'IN LAMI VE ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER BÂBİ

بَابُ اللَّامَاتِ وَأَحْكَامِ مُتَفَرِّقَةٍ

fethalı veya dammeli
harften sonra gelen

عَنْ فَتْحٍ أَوْ ضَمٍّ كَعَبْدُ اللَّهِ

lam harfini kalın oku !

Allah lafzındaki

۴۴- وَفَحِّمِ اللَّامَ مِنْ اسْمِ اللَّهِ

44. ۴۴. örneğinde olduğu gibi fethalı veya dammeli harften sonra gelen lafzatullah'taki lam harfini kalın oku !

daha kalın itbak harfini

الْإِطْبَاقَ أَقْوَى نَحْوُ قَالَ وَالْعَصَا

özellikle kalınlaştır İstila harfini

۴۵- وَحَرَفِ الْإِسْتِعْلَاءِ فَحِّمِ وَاخْصُصَا

45. İstila sıfatına sahip harfleri kalınlaştır ! Özellikle itbak sıfatına sahip harfleri daha kalın oku ! ۴۵. عَصَى قَالَ gibi.

ihtilaflıdır

بَسَطْتَ وَالْخُلْفُ بِنُخْلَقُكُمْ وَقَع

itbak sıfatını belli et !

۴۶- وَبَيِّنِ الْإِطْبَاقَ مِنْ أَحَطْتُ مَعَ

46. ۴۶. kelimelerindeki (te harfine idğam edilen) ta harfinin itbak sıfatını belli et ! (idğam-ı nakıs) نَخْلَقُكُمْ kelimesinde ise (kef harfine idğam edilen) kaf harfinin istila sıfatının kalıp kalmayacağı hususunda ihtilaf vardır.

بَابُ اللَّامَاتِ وَأَحْكَامِ مُتَفَرِّقَةٍ

47- وَأَخْرِصْ عَلَى السُّكُونِ فِي جَعَلْنَا
sükûnuna gayret et !

أَنْعَمْتَ وَالْمَغْضُوبِ مَعَ ضَلَّلْنَا

47. ضَلَّلْنَا أَنْعَمْتَ الْمَغْضُوبِ جَعَلْنَا kelimelerinde bulunan sakin harflerin sükûnuna (sakinken alması gereken zaman miktarına) dikkat et !

48- وَخَلِّصْ أَنْفِتَاحَ مَحْذُورًا عَصَى
infitah sıfatını belli et !

خَوْفَ اشْتَبَاهَهُ بِمَحْذُورًا عَصَى
karışma korku

48. مَحْذُورًا عَصَى kelimelerindeki sad ve za harfleri ile karışmasın; اشْتَبَاهَهُ kelimelerindeki sin ve zel harfinin infitah sıfatını belli et ki; بِمَحْذُورًا عَصَى kelimelerindeki sin ve zel harfinin infitah sıfatını belli et ki;

49- وَرَاعِ شِدَّةَ بَغَافٍ وَبِتَا
şiddet sıfatına riayet et !

كَشَرِكُكُمْ وَتَتَوَفَّى فِتْنَةً

49. تَتَوَفَّى فِتْنَةً كَشَرِكُكُمْ kelimelerinde olduğu gibi kef ve te harfinin şiddet sıfatına riayet et!

بَابُ اللَّامَاتِ وَأَحْكَامِ مُتَفَرِّقَةٍ

izhar ile oku !

أَدْعِمُ كَقُلْ رَبِّ وَبَلَّ لَا وَأَبْنُ

idğam et !

ikin harfin ilki mütemasil mütecanis sakın olursa

۵۰- وَأَوَّلَىٰ مِثْلٍ وَجِنْسٍ إِنَّ سَكَنَ

50. (Yanyana gelen) iki mütemasil veya iki mütecanis harfin ilki sakın olursa sakın harfi ikinci harfe idğam et ! قُلْ رَبِّ gibi. وَبَلَّ لَا -

سَبَّحَهُ لَا تُرْغُ قُلُوبَ فَالْتَقَمَ

۵۱- فِي يَوْمٍ مَعُ قَالُوا وَهُمْ وَقُلْ نَعَمْ

51. Bu (ve benzeri) kelimelerdeki sakın harfleri izhar ile oku ! فَالْتَقَمَ. قُلْ - نَعَمْ سَبَّحَهُ لَا تُرْغُ - قُلُوبَ

ÖĞRENDİKLERİMİZ

- ✓ İmam İbnu'l-Cezeri bu bölüme lafzatullah'ta bulunan lam harfinin hükmünü zikrederek başlamıştır. Lafzatullah'ın lam'ından önce fethalı veya dammeli harf gelirse lam harfi kalın okunur. Kesralı bir harf gelirse ince okunur.
- ✓ Sonra sırasıyla istila, itbak, sakın harflerin alması gereken zaman dilimi, infitah, şiddet sıfatları ve idğamlar ile alakalı uyarılarda bulunmuştur.
- **İstila sıfatı:** İstila sıfatına sahip olan harfler (خص ضغط قظ) kalın okunmalıdır
- **İtbak sıfatı:** İtbak sıfatına sahip olan harfler (ص ض ط ظ) daha kalın okunmalıdır
- İdğam-1 nakıs olan بَسَطَتْ أَحَطَتْ ve benzeri kelimelerdeki te harfine idğam edilen ta harfinin itbak sıfatı belli edilmelidir
- نَخْلَكُمْ kelimesinde ise kef harfine idğam edilen kaf harfinin istila sıfatının kalıp kalmayacağı hususunda ihtilaf vardır. Hafs rivayetinde idğam-1 kamil ile okunur. Yani kaf harfinin istila sıfatı verilmez, kelime iki kef harfi ile okunur.
- **Sakin harflerin zaman dilimi:** Sakin harflerin alması gereken zaman miktarına dikkat edilmelidir. Sakin harflerin alması gereken zaman dilimini ifade eden üç sıfat vardır: 1. Şiddet (kısa) 2. Beyniyye (orta) 3. Rihvet (uzun)
- **İnfitah sıfatı:** Sin ve zel harfinin infitah sıfatına (sesi dışarıya atarak) riayet edilmelidir. Zira aynı mahreci paylaştıkları sad ve za harfleri ile karışır. Bu da harfin kimliğini ve manayı bozar
- **Şiddet sıfatı:** Kef ve te harflerinin şiddet sıfatını vermeye dikkat edilmelidir. Zira 8 şiddet harfinden (أ ج د ق ط ب ك ت) sadece kef ve te harfleri hems sıfatı taşır. Bu harfler telaffuz edilirken önce şiddet sonrası hems sıfatını veririz.
- ✓ Son beyitlerde yanyana gelen iki mütemasil harfin (aynı iki harf) veya iki mütecanis harfin(mahreçleri aynı sıfatları farklı olan) ilki sakın olursa ikinci harekeli harfe idğam edilir. وَبَلَّ لَا - قُلْ رَبِّ gibi.
- ✓ Son beyitte ise yanyana gelen bazı mütemasil veya mütecanis harflerin ilki sakın olduğu halde idğam edilmeyip izhar ile okunacağını söylemiştir. Beyitlerde verdiği örnekleri inceleyelim:
- وَهُمْ - قَالُوا - فِي - يَوْمَ - bu iki kelime her ne kadar iki mütemasil harf yanyana gelmiş olsa da ilk harf med harfidir.
- فَالْتَقَمَ kelimesinde belirlilik lamından sonra izhar-1 kameriyye harflerinden te harfi gelmiştir.
- قُلُوبَ - تَزْعُ - kelimesinde gayn harfi kaf harfine idğam edilemez.
- سَبَّحَهُ kelimesinde ilki sakın olan iki boğaz harfi bulunmaktadır. Boğaz harfleri idğam edilmez, izhar ile okunur.
- نَعَمْ - قُلْ bu kelime sakın lam harfinden sonra nun harfi geldiği için idğam edilemez.

